

FN-förbundet
UNA SWEDEN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

KOMMER VÄRLDEN BLI MER JÄMLIK OCH INKLUDERANDE TILL 2030?

Snurra lyckohjulet för att ta reda på om världen kommer bli mer jämlik och inkluderande till 2030. Du kommer även få reda på vad du kan arbeta med för att bidra till en bättre värld.

INGEN SKA LÄMNAS
UTANFÖR

1 INGEN FATTIGDOM

MÅL 1: JA, OM VÄRLDENS LÄNDER TILLSAMMANS AVSKAFFAR FATTIGDOM

Den extrema fattigdomen har minskat kraftigt sedan 1990, dock riskerar 75–95 miljoner människor att åter hamna i extrem fattigdom på grund av coronapandemin där grupper såsom funktionshindrade, äldre och kvinnor har drabbats extra hårt av konsekvenserna.

I Sverige har andelen av befolkningen i relativ fattigdom ökat med 1,2 procentenheter mellan 2011 och 2021, där ingår ofta utrikes födda, arbetslösa och EU-migranter. Den relativa fattigdomen mäts

genom att hushållets inkomst är lägre än 60 procent av snittet i Sverige.

2030 kan du arbeta på FN:s utvecklingsprogram UNDP för att avskaffa fattigdom i världen.

Tips! Engagera dig i en organisation som arbetar med insatser för att minska fattigdomen i världen.

2 INGEN HUNGER

MÅL 2: JA, OM VI AVSKAFFAR HUNGER OCH UPPNÅR EN TRYGG OCH HÅLLBAR LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING

Idag lider drygt 800 miljoner människor av hunger och undernäring, varav 200 miljoner som lider av undernäring är barn under fem år. FN:s livsmedelsprogram WFP har beräknat att om alla kvinnliga bönder hade samma resurser som män skulle de kunna producera mat till ytterligare 150 miljoner människor.

I Sverige har matpriserna ökat med drygt 14 procent mellan 2021 och 2022 vilket ökar risken för svält

bland de med lägst inkomst.

2030 kan du arbeta på FN:s livsmedelsprogram WFP som är världens största humanitära organisation som använder livsmedelsassistans för att bygga fred och stabilitet för människor som återhämtar sig från konflikter och katastrofer.

Tips! Donera mat eller andra livsmedelsartiklar till härbärgen och flyktingförläggningar i din kommun.

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

MÅL 3: JA, OM VI AKTIVT ARBETAR FÖR ATT ALLA SKA HA TILLGÅNG TILL EN GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Hälsan i världen har förbättrats påtagligt de senaste 30 åren men fortfarande har endast en tredjedel av världens befolkning tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård. På många håll har pandemin även satt stopp för den positiva utvecklingen. Skillnaden är stor mellan länder vilket bland annat den ojämlika fördelningen av vaccin vittnar om. Fram till mars 2023 hade 73% av befolkningen i höginkomstländer fått åtminstone en vaccindos mot Covid-19 medans enbart 32% i låginkomstländer.

I Sverige har vi uppnått stora delar av målet om god hälsa och välbefinnande, men vi måste fortsätta arbeta mot psykisk ohälsa. 2021 angav 42% kvinnor och 37% män mellan 16–84 år att de har nedsatt psykiskt välbefinnande.

2030 kan du arbeta på Världshälsoorganisationen, WHO för att säkerställa att alla når högsta möjliga hälsa.

Tips! Bli volontär på ett sjukhus genom att kontakta en organisation som bedriver volontärverksamhet på sjukhus.

4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA

MÅL 4: JA, OM VÄRLDENS LÄNDER SER TILL ATT ALLA FÅR EN GOD UTBILDNING

9 av 10 barn börjar i skolan idag, under coronapandemin såg vi dock en ökad ojämlikheten gällande tillgång till distansutbildning där de allra fattigaste har drabbats hårdast.

I Sverige är skolan avgiftsfri och 99,6% av befolkningen mellan 18–20 år har avslutat grundskolan. Under pandemin och distansutbildning för gymnasieskolan ökade dock utmaningarna att ge elever samma förutsättningar för lärande. Det har särskilt drabbat elever med stödbehov, mindre gynnsamma

socioekonomiska hemförhållanden eller med annat modersmål än svenska.

2030 kan du arbeta på FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur, UNESCO för att främja en jämlik utbildning.

Tips! Skriv upp dig som lärarvikarie i din kommun så bidrar ditt engagemang till ökad kunskap.

5

JÄMSTÄLLDHET

MÅL 5: JA, OM VI FRÄMJAR JÄMSTÄLLDHET

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om jämställdhet mellan kvinnor och män och om frihet från våld och diskriminering för kvinnor och flickor. Framsteg har gjorts under de senaste decennierna men ändå kvarstår svåra utmaningar för kvinnor och flickor i stora delar av världen. Var tredje kvinna har någon gång sedan 15 års ålder blivit utsatt för våld eller sexuellt våld. Våldet mot kvinnor ökade under coronapandemin. Andelen kvinnor i världens parlament har globalt sett fördubblats sedan 1995 men trots detta besitter män fortfarande 75 procent av platserna.

Sverige har kommit långt i jämställdhetsarbetet men det finns fortfarande utmaningar som kvarstår. Till exempel drabbar sexuella trakasserier, sexuella övergrepp och sexuellt våld kvinnor och yngre i betydligt högre utsträckning än män och äldre.

2030 kan du arbeta på FN:s befolkningsfond, UNFPA för att stärka flickor och kvinnors rättigheter.

Tips! Påtala sexistiskt språk och beteende. Dela positiva berättelser som visar på jämställdhet mellan könen.

6

RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

MÅL 6: JA, OM VI HJÄLPER TILL ATT FÖR- SE RENT VATTEN OCH SANITET TILL ALLA

Tillgången till vatten och sanitet ökar men fördelningen är ojämlig. 2017 hade 85% av världens stadsbor tillgång till säkert dricksvatten i jämförelse med 53% av de som bodde på landsbygden. Bristande tillgång till vatten har en påverkan på kvinnors hälsa i relation till behovet av vatten och hygien under mens, graviditet och vid återhämtning efter födsel. Utan rent vatten, sanitet och hygien dör över 800 000 kvinnor årligen.

Sverige har uppnått de flesta av delmålen i mål 6,

men det finns en del utmaningar kvar. Till exempel finns det hot mot vattenkvaliteten, så som till läckage av kväve och fosfor till vattnets kretslopp på grund av mänskliga aktiviteter.

2030 kan arbeta på FN:s mekanism för vatten- och sanitetsfrågor, UN-water för att säkerställa tillgång till vatten och sanitet för alla.

Tips! Spola inte ner skräp, tamponger eller farliga kemikalier och mediciner i toaletten. Det förorenar vatten och drabbar djur och människors hälsa.

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

MÅL 7: JA, OM VI SER TILL ATT ALLA FÅR TILLGÅNG TILL HÅLLBAR ENERGI

2019 hade 90% av världens befolkning tillgång till elektricitet, men fördelningen är ojämlig. Till 2030 beräknas 670 miljoner människor fortfarande sakna elektricitet, varav 80% kommer att bo i Afrika söder om Sahara. Coronapandemin och kriget i Ukraina har även medfört en ökad risk för en global energikris. Instabila och höga energipriser har påverkat länder världen över där låginkomstländer har påverkats särskilt hårt.

I Sverige har 100% av befolkningen tillgång till el, men energikrisen har även påverkat oss negativt.

2030 kommer du arbeta på FN:s mekanism för energisamarbete, UN-Energy för att se till att alla får tillgång till hållbar energi.

Tips! Använd lock när du ska koka upp vatten i en kastrull, du använder 75% mindre energi då.

8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

MÅL 8: JA, OM VI FRÄMJAR ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT FÖR ALLA

Coronapandemin resulterade i den största globala ekonomiska krisen på decennier och försvårade ansträngningarna att förbättra arbetsförhållanden och få fler i arbete. 2021 började den globala ekonomin återhämta sig och arbetslösheten minskade på många håll. Idag beräknas cirka 2 miljarder människor ha osäkra anställningar, där många hamnar i en ond cirkel av yrken med låga löner och brist på rättigheter. Kvinnor och personer med funktionsvariationer drabbas i högre utsträckning än andra grupper.

2020 var den genomsnittliga månadslönen i Sverige för anställda kvinnor 34 200 kr och för anställda män 37 900 kr. Sverige behöver arbeta mer för att minska lönegapet och säkerställa bra arbetsförhållanden för alla, oavsett kön eller bakgrund.

2030 kan du arbeta på internationella arbetsorganisationen, ILO för att främja anständiga arbetsvillkor för alla.

Tips! Handla hållbart och lokalt av företag som behandlar sina anställda rättvist.

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

MÅL 9: JA, OM VI FORTSÄTTER INVESTERA I HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

96,5% av världens befolkning har tillgång till mobilnät. Men för många är ekonomiska kostnader, lässvårigheter och bristande digitala färdigheter barriärer för internetanvändning. 300 miljoner människor på landsbygden saknar även tillgång till vägar. Utbyggnad av vägar bidrar till att invånarna lättare kan ta sig till marknadsplatser, sjukvård och utbildning.

Sverige har uppnått de flesta av delmålen i mål 9 men problem återstår med internetåtkomst för grupper i

samhället som har lägst inkomst. Tillgång till kollektivtrafik är också en utmaning som kvarstår och påverkar cirka 20% av befolkningen, främst de som bor på landsbygden.

2030 kan du arbeta på FN:s organisation för industriell utveckling, UNIDO för att främja industriell utveckling för alla, inklusive utsatta grupper.

Tips! Skänk bort eller återvinn elektroniska saker du inte använder längre.

10 MINSKAD OJÄMLIKHET

MÅL 10: JA, OM VI ARBETAR KONTINU- ERLIGT MED ATT MINSKA OJÄMLIKHET

Mål 10 handlar konkret om principen Leave no one behind som världens länder har ställt sig bakom. Principen handlar om att ingen ska lämnas utanför utvecklingen. Det betyder att inget av de Globala målen kan anses vara uppfyllt om det inte är uppfyllt för alla. Målet handlar om att säkerställa jämlikhet och lika rättigheter för alla, både inom och mellan länder. Globalt har en av fem någon gång utsatts för diskriminering, där kvinnor är dubbelt så utsatta som män. Särskilt utsatta grupper så som hbtqi-personer, människor med funktionsnedsättning och urfolk

har drabbats hårdast av pandemins konsekvenser. Enligt Diskrimineringsombudsmannen, DO, upplever minst 500 000 personer diskriminering i Sverige varje år. Den vanligaste diskrimineringsgrunden som anges i anmälningar till DO är etnisk tillhörighet som motsvarar 40% av anmälningarna.

2030 kan du arbeta på FN:s ekonomiska och sociala råd, ECOSOC för att minska social och ekonomisk ojämlikhet världen över.

Tips! Uppmärksamma vikten av likabehandling och anmäl diskriminering.

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

MÅL 11: JA, OM VÄRLDENS STATER SATSAR PÅ ATT SKAPA HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN FÖR ALLA

Över hälften av jordens befolkning – 55 procent – lever idag i urbana områden, en siffra som väntas öka till 70 procent till 2050. Mest växer små och medelstora städer där fattigdom och ojämlikhet breder ut sig. Idag råder det en stor brist på bra bostäder till rimliga kostnader. Andra utmaningar är att säkerställa tillgången till offentliga platser och grönområden samt att minska luftföroreningar. 91% av alla dödsfall till följd av luftföroreningar sker i låg- och medelinkomstländer.

Tillgång till offentliga platser och grönområden är god i Sverige men det finns fortfarande problem med bostadsbrist, trångboddhet och otrygghet i städer och tätorter.

2030 kan du arbeta på FN:s boende och bostadsorgan, UN-Habitat för att främja socialt och ekologiskt hållbara städer för alla.

Tips! Åk inte bil i onödan. Promenera, cykla eller åk kollektivt till jobbet eller skolan.

12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

MÅL 12: JA, OM VI SKAPAR EN MER HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Vårt materiella fotavtryck har ökat med 70 % sedan år 2000, och det är 13 gånger så stort i höginkomstländer som i låginkomstländer. Världens modevarumärken producerar nästan dubbelt så mycket kläder i dag som för 20 år sedan. Även mängden elektroniskt avfall har ökat och var 7,3 kg per person år 2019. Mycket av avfallet samlas upp i stora soptippar i låginkomstländer och utgör en hälsofara för befolkningen.

I Sverige materialåtervinns endast 10–25% av hushållens elektroniska avfall. Över 80% av kläderna som säljs i Sverige produceras i länder där arbetarna saknar grundläggande rättigheter och har svårt att leva på sin lön. Vi behöver sortera våra avfall bättre och handla på ett hållbart och etiskt sätt.

2030 kan du arbeta på FN:s miljöprogram, UNEP för att främja hållbar konsumtion och produktion för alla.

Tips: Återbruka mera. Arrangera en pryl- och klädbytdag.

13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA

MÅL 13: JA, OM ALLA LÄNDER TILLSAMMANS BEKÄMPAR KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Vår jord blir allt varmare på grund av mänsklig aktivitet. 2022 var den globala medeltemperaturen 1,1 grader varmare än under förindustriell tid, vilket drabbar världens fattiga värst. Bedömningen är att mer än 100 miljoner människor riskerar att tvingas in i extrem fattigdom på grund av klimatförändringar.

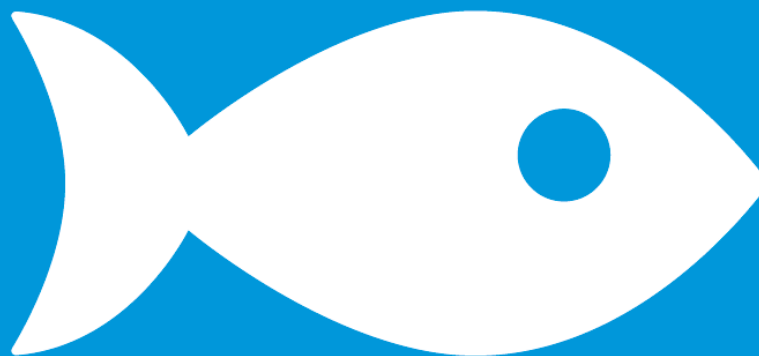
2020 släppte Sverige ut 88 miljoner ton växthusgaser, varav 64% av dessa utsläpp uppstod utomlands till

följd av svensk konsumtion. Trots att utsläppen har minskat sedan 2008 krävs det stora förändringar för att nå målet.

2030 kan du arbeta på FN:s miljöprogram, UNEP för att bekämpa klimatförändringarna.

Tips! Minska ditt flygande. Testa att ta tåget istället eller undersök resmål i ditt närområde.

14 HAV OCH MARINA RESURSER

MÅL 14: JA, OM VÄRLDENS LÄNDER VÄRNAR OM VÅRA HAV OCH MARINA RESURSER

Över tre miljarder människor är beroende av fiske för sin försörjning, men nedskräpning av haven hotar det marina livet. Den drastiska expansionen av jordbruk har lett till en övergödning av haven, vilket är skadligt för människor som bor vid kusten och motsvarar över 40% av världens befolkning.

I Sverige är 14 % av marina områden skyddade. 52% av fisk- och skaldjursbeståndet i svenska vatten är hållbart nyttjade.

2030 kan du arbeta på FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, för att minska matosäkerheten för alla.

Tips! Minska avfall. En stor del av det avfall vi producerar hamnar till slut i havet. Återvinn och återanvänd!

15

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

MÅL 15: JA, OM VI SKYDDAR VÅRA EKO- SYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

De senaste 20 åren har världen förlorat 100 miljoner hektar skog. 750 miljoner människor, ungefär en femtedel av alla som bor på landsbygden, bor i skogen. Denna siffra inkluderar 60 miljoner människor som tillhör ett urfolk. Skogsskövling innebär allvarliga konsekvenser för dessa människors liv och försörjning.

Cirka 70% av Sveriges totala landareal är skogsmark. För att säkerställa att den inte kommer att minska

måste Sverige inkludera urfolk i sina beslut och fortsätta värdesätta skogsmarken.

2030 kan du arbeta på Internationella naturvårdsunionen, IUCN för att skydda natur och urfolk.

Tips! Se till att köpa certifierat och ekologiskt när du konsumerar tropiska grödor såsom bananer, choklad och kaffe.

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

MÅL 16: JA, OM VI ARBETAR FÖR FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN FRIA FRÅN VÅLD OCH KONFLIKTER

2023 hade över 110 miljoner människor världen över, tvingats lämna sina hem till följd av våld, konflikt eller brott mot mänskliga rättigheter. Mål 16 handlar om att minska våldet i världen, tillhandahålla tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner. Att stärka rättsstatsprincipen och främja mänskliga rättigheter är nyckeln till fredliga, inkluderande och hållbara samhällen. Förtroendet för politiska och statliga institutioner är

högt i Sverige men det finns fortfarande utmaningar. Det demokratiska utrymmet hotas av ett allt hårdare debattklimat där demokratiska röster tystas. När det demokratiska utrymmet krymper hotas de mänskliga rättigheterna.

2030 kan du arbeta på UNHCR för att skydda flyktingars rättigheter eller för en civilsamhällesorganisation så som Svenska FN-förbundet med att stärka det demokratiska utrymmet.

Tips! Kräv att dina rättigheter uppfylls och uppmärksamma bristerna.

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

MÅL 17: JA, OM VI FORTSÄTTER ARBETA MED GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Det internationella biståndet till låg- och medelinkomstländer ökade med 13,6% under 2022. Trots det är givarländerna långt ifrån löftet om att ge 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) till internationellt bistånd. Givarländernas sammanlagda bistånd nådde endast upp till 0,36% av deras kombinerade BNI 2022. För att nå jämlikhet till 2030 behöver världens länder samarbeta och stötta varandra.

Sveriges bistånd uppgick till 0,92% av BNI 2022.

Den svenska biståndsmyndigheten Sida har under 2022 bidragit till att bland annat 16 700 människorättsförsvarare blivit stärkta och att 15 länder antog lagar som ökar kvinnors politiska deltagande och inflytande.

2030 kan du arbeta på organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD för att främja ekonomiskt samarbete mellan länder.

Tips! Gå med i en organisation som arbetar för att bidra till internationellt samarbete.